

# Fulls de Ca la Dona

## una eina per a somiar i construir la casa

9 març 2008

### Ca la Dona, com a espai de dones... què exclou i què inclou?

Be nvolgudes le ctors (en diagonal o en horitzontal),

Ca la Dona ens enforteix amb els debats que estem produint entre totes sobre el projecte i els temes que ens preocupen. Hem fet dues jornades de reflexió, la primera sobre serveis, la segona sobre la relació amb els moviments socials.

El debat de la propera jornada fa ja un temps que crema sobre la taula, sense que trobéssim el moment o la manera d'abordar-lo. Després del repòs al que l'hem sotmès, ha arribat el moment de posar-nos a desgranar-lo. La pregunta que us proposem és **què exclou i què inclou un espai de dones, pel que fa a la relació política amb els homes?** Si continueu llegint la butlletina, trobareu algunes reflexions que ens poden ajudar al debat.

Els debats que s'han anat plantejant els darrers temps tenen relació, com recordareu, amb el projecte de rehabilitació d'un nou espai per a Ca la Dona. Ara entrem en la fase de **concreció de ls usos del projecte arquitectònic**, i és per això que iniciarem un seguit de treballs sobre el tema. Aquí ve la primera convocatòria.

#### El projecte i l'espai físic. Taller. 2 d'abril, 19h, a CID

Us proposem iniciar un treball per a **concretar a l'espai físic el projecte de CID i les reflexions que hem desenvolupat els darrers mesos**. Per exemple: com pensem els accessos a l'edifici per a fer compatible la dimensió de l'espai amb l'ús sense horaris i flexible de ls grups? Quin tipus d'espai de trobada-bar volem? Un Centre de documentació en creixement, com l'actual, requeriria un accés independent de la resta de la casa? On situem l'espai de secretaria per poder acollir les dones que vinguin? i on... i com ...?

Treballarem a partir del projecte arquitectònic elaborat per les estudiants de l'assignatura Habitatge i Cooperació de la UPC, amb la professora Sandra Bestraten. El taller és per a totes les sòcies interessades (entre les quals és important que hi hagi dones de ls grups de la casa) amb l'únic requisit de poder com prometre'ns a certa regularitat en l'assistència a les trobades. El projecte que surti de ls tallers serà el que es treballarà a les reunions de grups i a l'assemblea de sòcies.

Si voleu més informació, parleu amb les secretes de la casa. I si necessiteu una mainadera per a l'espai infantil, també. Ens veiem el 25!

#### Jornada de reflexió. 29 de març, a Ca la Dona

Seguint el calendari de jornades que vam fixar a principis de curs, la jornada d'aquest trimestre té com a tema la relació política amb els homes des d'un espai de dones.

10:30  
Introducció al debat

11:00  
**treball en grups: com sempre, intentarem trobar quins són els punts de consens i de disseny en cada grup, que ens ajudin a clarificar i de finir el tema.**

13:30  
**plenari: posem en comú les reflexions**

I de sprés... **dinem plegades (7€o la voluntat -que pot ser més, o menys)**

hi haurà mainadera a l'espai infantil si ens aviseu abans a la secretaria.

#### En aquesta butlletina...

p. 2: presentació i materials per a la jornada de l 29 de març  
p.4: resum de ls debats de la jornada sobre la relació amb els moviments socials  
p. 4: sobre la casa nova, al carrer Ripoll, 25



grup redactor: la comi ampliada

idees i suggeriments: a la secretaria, per correu-e o oralment, de dilluns a dijous de 10 a 14 i de 16 a 20 / carrer casp 38 principal 08010 de barcelona / telèfon 934127161 i fax 934123996 /

Les jornades de reflexió que estem plantejant aquest curs no són espais de cisoris. Són trobades on expressar i sentir la vivència de l'espai de dones, per a posar-la en comú. On clarificar, de finir o establir criteris, per poder arribar a l'assemblea de l'estiu amb propostes i, aquí sí, prendre decisions. En especial, caldrà decidir sobre el tema que planteja aquesta jornada i, també, sobre els serveis.

I, com el dia que vem fer la discussió sobre els serveis, el 29 de març no es tractarà d'arribar a sis c nos absoluts, sinó d'estar atentes al que fem, al que sentim, trobar dissenys i consensos. Partint, així sí, de què Ca la Dona és i vol ser (es tracta d'un element fundacional) un espai de dones.

## La jornada: elements per al debat

La Comissió Ampliada, en la què preparem les jornades, hem tingut el nostre debat sobre la relació política amb els homes. Us presentem tot seguit retalls de les nostres reflexions, per si us poden servir.

Un espai de dones no és un espai tancat als homes (i un espai mixt no és necessàriament "obert", tampoc). Tot el nostre activisme és obert, per a canviar el món, per a traspasar fronteres i parets.

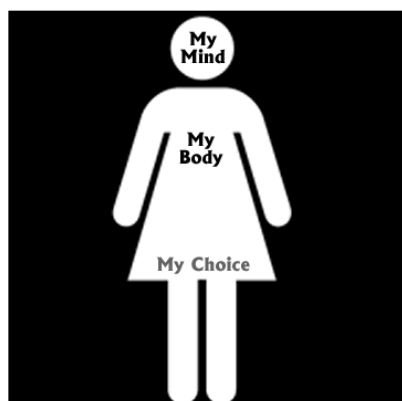
Ca la Dona és un espai de dones feministes, on s'estableixen aliances entre dones que busquem la força emmirallant-nos entre nosaltres, amb l'objectiu de deconstruir el patriarcat / lluitar-hi en contra / reforçar la mediació femenina (?)

El nostre espai no està per la confrontació amb els homes, no som nosaltres qui confrontem sinó el patriarcat. La relació política amb homes és interessant, i no ignorem que hi ha homes amb voluntat de trencar el patriarcat. Simplement necessitem un espai de dones i per a dones. Hi ha d'haver altres espais per fer altres treballs (i si no n'hi ha, es poden crear, oi?). El món comú que estem construint no necessita del suport dels homes al que fem, sinó la seva feina activa per a transformar i transformar-se.

Ara bé, una cosa és que pensem que els homes no hagin de ser en un espai com Ca la Dona, i una altra que no puguin venir amb "visites concertades" o per "temes o espais concertats", on establim una relació política.

Se'ns acut que podem tenir almenys dos nivells de discussió:

A. Jo trio un tipus d'espai perquè a mi m'enriqueix, perquè és significatiu per a nosaltres. Perquè els espais de dones sempre han existit, són necessaris, i perquè son una experiència transformadora, malgrat que per algunes pugui també ser difícil. En aquest sentit, la pervivència del nostre llegat passa per mantenir l'existència d'espais de dones.



B. El que creem als espais de dones és patrimoni cultural per a totes i per a tots: el que generem ho lleguem, ho trans-



metem, i busquem els espais de diàleg per a fer-ho.

I per tant, com entenem l'espai de dones? perquè és necessari? com el definim? com trobem l'equilibri entre aquests dos nivells de discussió? Com transmetem el llegat i a la vegada xucllem d'altres treballs?

Un altre nivell de discussió té a veure en com es concreta el debat en les pràctiques dels grups o en les activitats i projectes de Ca la Dona. Hem de recordar que aquest debat es fa present a partir de canvis en les pràctiques d'alguns grups. Què, com, quan, en quina mida els grups tenen relació política o col·laboració amb homes? Parlem de presència física? parlem d'un espai que ens permet establir unes relacions de mediació femenina entre dones?

Sense oblidar, en tot aquest debat, que parlar d'homes i dones o de dos sexes diferenciats està en qüestió per bona part de la pràctica i el pensament feminista.

# Exemples d'altres espais de dones

Casa Internazionale delle Donne de Roma: tenen una part de dones o una part més interna (per a grups, e tc.), i una part amb accés d'homens però restringit per horaris. Per exemple, el restaurant és uns dies per a dones i uns dies mixt. També lloguen espais per actes tipus bodes i batejos, desfilades de moda, rodatges de pelis...

**Entredós:** els dimecres van homes, a treballar la mediació femenina.

**Eskalera Karakola:** els homes accedeixen a algun espai, com la kafèta.

**Coneixes altres exemples?** Porta'ls el 29 o fès-nos els arribar abans.

## Algunes veus al llarg de la història

Aquests fragments són el regal d'una sòcia, per a il·lustrar el debat...

Què és un espai de dones i què representa aquest espai en l'imaginari propi? Per què potser, per a mi, el gran regal de Ca la Dona és l'espai que es construeix en l'instant en què diferents veus femenines intercalen paraules, els dimarts de cada més, cap al capvespre.

[...]

Benedetta Craveri en el seu llibre "La cultura de la conversación" ens parla de les Precioses, i tot i que "No se puede establecer con exactitud la época en que el salón de Madame de Rambouille abrió sus puertas, (...)." El que sí que podem dir és que les Precioses van fer de la mediació femenina que l'com imprescindible en les seves "Estancias Blaves", unes habitacions que no deixen de ser, malgrat la presència masculina, espais de dones. De les Precioses ens diu Donatella Franchi: "Pero sabemos también que la valoración máxima de la amistad entre mujeres era típica de la ideología preciosa, amistad que, por constituir una amenaza para el equilibrio social, sería bien pronto objeto de sátira.

[...]

Milagros Rivera fa la següent reflexió: "(...) Lo personal, sin embargo, no es inmediatamente político. Cada circunstancia histórica escoge o inventa las mediaciones que harán, de lo personal algo político. (...) Son, por tanto, algunas mediaciones concretas las que hacen que la amistad entre mujeres sea política. Pero, ¿cuáles?

Por ejemplo, el feminismo del último tercio del

siglo XX redescubrió la enorme cualidad política de la relación entre mujeres. La mediación concreta que encontró fue la de la confianza en la otra mujer o en lo otro que es mujer. Dejó así atrás la rivalidad entre nosotras funcional al patriarcado de entonces. (...)"

[...]

Diu la Clara Jourdan: "En nuestra opinión, esto no tiene que ver con el hecho de que las mujeres tengan menos poder que los hombres, porque lo propio de la mediación femenina y su importancia política residen precisamente en su actuar fuera de las relaciones de fuerza. Tiene que ver, en nuestra opinión, con la falta de traducciones (transferencia) de la competencia relacional femenina de la vida cotidiana al ámbito de la llamada cultura alta y de la política de los aparatos propios de la democracia: partidos, parlamentos, y también sindicatos, periódicos, televisiones, e tc.

Porque entrando en las universidades, en los aparatos de la democracia representativa, en las grandes organizaciones de masas, como las iglesias, por no hablar del ejército y de los cuerpos de policía, nosotras entramos en el mundo del "entre -hombres".

[...]

M'agradaria acabar amb aquestes paraules de La Eskalera Karakola: un espacio de liberado publicades a el Molotove l març de l 2003:

"El espacio de mujeres es un espacio de liberado. Surge de múltiples impulsos concretos, ansias particulares en cada caso, pero siempre amparado en una reflexión íntima sobre la norma, sobre las mayúsculas, sobre lo otro, la propia condición de la alteridad; en un no reconocerse en los reflejos que nos devuelven los espejos al interpelarnos -al de cirnos «tú eres esto», o al vaciarnos, al de cirnos «tú no puedes ser, tu reflejo no existe». Una reflexión íntima, porque se nos engancha en el cuerpo, porque no es de quita y pon, porque al acompañarnos nos desplaza de las certezas y nos cuestiona, modificando irremediamente la forma en que cada día nos construimos hacia dentro y hacia fuera. Pero el desplazamiento y la puesta en cuestión, el desayuno con la incertidumbre, son parte de nuestra política."

Aquí queda aquesta petita aportació per al debat de l proper 29 de març.

una abraçada  
Carme



**Jornada de treball.** Dissabte 15 de desembre de 2007, a les 11.00 i fins les 14.30.

Assistents: 43 dones

Objectius: Com volem fer política i transformar la societat, i com ens relacionem amb altres que també volen fer-ho (o també dit: la relació amb els moviments socials)

La relació de dones i grups de Ca la Dona amb els moviments socials mixtes, i les seves dificultats i possibilitats, és un tema sempre present però que tenim poc treballat.

A la jornada arribem a una conclusió clara: cal establir ponts de diàleg i intercanvi amb les feministes dels moviments socials, per a enriquir-nos mutua-ment, amb l'objectiu de sumar forces per a què el feminisme sigui un assumpte de primer ordre als espais mixts, i també perquè la veu de llocs com Ca la Dona pugui ampliar els camins per transmetre's.

El pensament i les pràctiques feministes han estat absorvides en part pels moviments socials, però sense un reconeixement de la nostra capacitat transformadora i de la força del feminisme. Sovint, per a les dones que han optat per un activisme en espais mixts, és difícil que es reconegui la importància de la perspectiva feminista en tot el fer dels moviments.

Donar valor a la relació entre dones és políticament molt important, davant de les relacions establertes a partir de la jerarquia o l'estructura de l'organització. Perquè transformem el món des de la relació i la vida quotidiana, buscant els canvis en primera persona. Aquesta manera de fer, el nostre treball horitzontal i sense "representativisme" ens treu "veu pública".

Moltes vegades les dones d'espais mixts veuen CID com un espai tancat i elitista on hi ha poques dones o sempre són les mateixes, imatge que es pot trencar quan s'entra en contacte directe amb l'espai. Hi ha desconeixement mutu i prejudicis, sovint.

També podem buscar formats de relació nous i donar-nos a conèixer: revistes, internet, etc.

Reflexionem també sobre la incomoditat de la militància, en sentit positiu de no acomodament. També veiem que el moment històric actual és diferent al dels anys 70, en què era més senzill aglutinar-nos entorn la reivindicació de Drets. Ara tenim en canvi una proliferació de lleis que tampoc ens serveix.

Per això decidim fer una passa endavant, i buscar una data per a una primera trobada on teixir aquestes aliances entre dones de diversos activismes.



Entre setembre i desembre del 2007 han tingut lloc a una part de Ripoll 25 treballs d'arqueologia. Tenien per objectiu determinar l'abast dels treballs arqueològics que el projecte de rehabilitació podria requerir. Es tractava d'actuar en les zones on hi ha previst posar l'ascensor o els baixants dels lavabos, per veure quines restes podríem trobar.

El gener vam anar dones de la comissió ampliada i algunes altres que han anat seguint els treballs, i vam quedar sorpreses de veure la bellesa de l'edifici un cop desprovistes les parets dels arrebossats.

Les arqueòlogues de la UB (Gisela Ripoll, Catí Mas i Maria José López) estan treballant en la memòria arqueològica, aviat podrem tenir la informació.

Podeu veure un article sobre les troballes arqueològiques de Ripoll a [www.caladona.org](http://www.caladona.org).

Ara els treballs continuen amb el desenvolupament del projecte arquitectònic. Les institucions estan treballant, paral·lelament, en la concreció del finançament de la rehabilitació.

El 27 de febrer vam anar a visitar l'edifici amb les dones de les institucions i responsables tècnics de l'Ajuntament, per què coneguessin els treballs arqueològics fets i per a poder avançar en qüestions relatives al projecte arquitectònic: com quedarà finalment el jardí romàntic adjacent a l'edifici? quan farà l'Ajuntament el concurs per a arreglar l'aparcament de motos que hem batejat com a futura plaça de les dones? quan es podrà fer la cessió definitiva de l'edifici -cap al setembre?

Tan aviat tinguem més informacions, us les farem saber!